

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА

**ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 017 «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ**

«ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ»

**ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»
ОПП – ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ**

Затверджено на засіданні Вченої ради
факультету ПтаЗО

Протокол № ____ від _____ 2025 р.

Голова Вченої ради

_____ В.В.Худоба

Розглянуто і затверджено
на засіданні кафедри ТіМФК

Протокол № 8 від 6 лютого 2025 р.

Зав.каф. _____ Боднар І.Р.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Комплексний атестаційний іспит має на меті виявити рівень теоретичних знань і практичних навичок, набутих студентами під час навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». До змісту іспиту включено завдання з дисциплін: «Основи спортивного тренування», «Олімпійський спорт», «Професійний спорт», «Теорія і методика фізичного виховання», «Методика викладання фізичного виховання в спеціальних медичних групах», «Основи інноваційних педагогічних технологій у фізичному вихованні» та «Рухова активність у культурі вільного часу різних груп населення».

Теоретичні знання:

- теоретико-методичні основи організації та побудови педагогічного процесу різних груп населення;
- законодавчі та програмно-нормативні засади фізичного виховання, фізичної культури та спорту;
- завдання, засоби та методи фізичного виховання, фізичної культури та спорту;
- основи побудови процесу навчання руховим діям і розвитку рухових якостей;
- основи планування, контролю та самоконтролю у процесі фізичного виховання та спорту;
- поняття про «інновацію», «нововведення», «новизну», види та структуру педагогічної інноватики, класифікацію педагогічних нововведень та результати педагогічної творчості;
- закони перебігу та принципи управління інноваційними освітніми процесами;
- різновиди сучасних технологій, що можуть бути інтегровані у процес фізичного виховання різних груп населення
- особливості впливу культури вільного часу на рухову активність різних груп населення;
- тенденції та світовий досвід вивчення проблем рухової активності у вільний час.

Практичні вміння:

- планувати, організовувати і здійснювати роботу з фізичного виховання, проведення навчальних і тренувальних заходів та спортивних змагань осіб різних вікових категорій та з обмеженими фізичними можливостями;
- творчо використовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, навчально-тренувальних, науково-методичних завдань;
- вирішувати теоретичні та практичні проблемні завдання з використанням сучасних методів наукового пізнання;
- формувати в підопічних систему знань і свідому потребу в систематичних заняттях руховою активністю та ведення здорового способу життя;
- організовувати спортивно-масову та фізкультурно-оздоровчу роботу в різних ланках фізичного виховання;
- аналізувати, узагальнювати і розповсюджувати передовий досвід, зокрема застосовувати системні зарубіжні та вітчизняні інноваційні педагогічні технології у фізичному вихованні;
- застосовувати інноваційні й інтерактивні методи, нестандартне та мультимедійне обладнання під час проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів;
- планувати, організовувати і здійснювати процес фізичного виховання зі школярами та студентами, які за станом здоров'я скеровані до СМГ;
- здійснювати науково-дослідну та методичну роботу, орієнтуватись в спеціальній науково-педагогічній літературі згідно профілю підготовки;
- систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію.
-

ПРОГРАМУ склали: доцент кафедри ТіМФК ЛДУФК ім. І. Боберського, доцент, к.фіз.вих. і спорту Ханікянц О.В.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ**

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	0-34	У відповіді студент не продемонстрував знання основного програмного матеріалу; не орієнтується в питаннях програми; не знає основної літератури. Студент демонструє низький рівень володіння мисленєвими операціями.
	35-60	У відповіді студент демонструє суттєві недоліки в знаннях з основного програмного матеріалу; недостатньо орієнтується в питаннях програми; допускає принципові помилки; допускає помилки при формуванні основних положень відповіді; програмний матеріал засвоєно частково.
II. Середній	61-67	У відповіді студент демонструє знання основного програмного матеріалу, але допускає помилки при формуванні основних положень відповіді; не засвоїв програмний матеріал в цілому. Студент може визначити характерні ознаки тільки за допомогою викладача. Не може виділити самостійно логічність викладення інформації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.
III. Достатній	68-74	Студент демонструє знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; дещо невірно будує відповідь, допускає непослідовність у викладенні матеріалу, не може чітко висловити ключові моменти.
	75-81	Студент демонструє знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; правильно побудував відповідь, але допускає логічну непослідовність у викладенні матеріалу, або не підкреслює ключові моменти. Аналіз, порівняння, узагальнення, класифікація непереконливі, або висловлюються при допомозі ззовні.
IV. Високий	82-89	У відповіді студент демонструє знання програмного матеріалу; здатність до аналізу, узагальнення ключових положень та знання основної літератури, але поверхневі знання у додатковій літературі; допускає окремі огріхи.
	90-100	Студент демонструє всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; демонструє здатність до творчого аналізу, узагальнення ключових положень та знання основної й додаткової літератури; демонструє наявність власного судження, ставлення та оцінки.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ «ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ»

Теорія спортивних змагань

Змагання в системі підготовки спортсменів. Спортивне змагання як генетична особливість існування та розвитку спорту, його системоутворюючий фактор як суспільного, так і педагогічного явища. Передумови змагальної діяльності. Регламентація спортивних змагань. Способи проведення спортивних змагань. Принципи побудови календаря змагань. Обсяги змагальної діяльності (офіційні змагання та тренувальні старти) в річному циклі підготовки висококваліфікованих спортсменів. Структура і зміст змагальної діяльності в спорті. Інформаційний аспект змагальної діяльності. Умови змагальної діяльності. Рефлексивність змагальної діяльності. Альтернативність мотивацій змагальної діяльності. Техніка, стратегія і тактика змагальної діяльності. Результат змагальної діяльності. Класифікація видів спорту за способом визначення змагального результату, характеристика кожної групи. Спортивний результат як продукт змагальної діяльності. Фактори результативності змагальної діяльності. Види та різновиди спортивних змагань. Умови проведення змагань, що впливають на результативність змагальної діяльності.

Система підготовки спортсменів

Поняття: спортивне тренування, спортивна підготовка, тренуваність і спортивна форма. Підготовка спортсмена як багатокомпонентна система. Розділи та сторони підготовки спортсмена. Спортивне тренування, спортивні змагання та інші фактори в системі підготовки спортсмена, їх роль і співвідношення як “підсистем” в системі спортивної підготовки. Спортивне тренування - основа (головний компонент і основна форма) підготовки спортсмена. Специфічні особливості, які відрізняють тренування від інших факторів і умов спортивного вдосконалення. Сукупність позатренувальних і позазмагальних факторів, котрі доповнюють спортивне тренування і змагання, підсилюють їх ефект і оптимізують відновлювальні процеси. Умови включення даних факторів в систему підготовки спортсмена.

Засоби та методи підготовки спортсменів

Загально-підготовчі, спеціально-підготовчі та змагальні вправи як основні засоби підготовки спортсменів.

Навантаження та відпочинок як компоненти методів тренування. Параметри і критерії тренувальних навантажень, їх обсяг та інтенсивність. Функції і різновиди інтервалів відпочинку (жорсткий, повний, екстремальний). Взаємозв'язок величини і спрямованості навантаження та тривалості і характеру інтервалів відпочинку між вправами.

Методи строго-регламентованої, ігрової та змагальної вправи, їх класифікація та загальна характеристика.

Загально-педагогічні засоби та методи у підготовці спортсменів (слово, наочність, додаткові орієнтири: ідеомоторні, аутогенні та інші засоби і методи).

Місце і значення в системі підготовки спортсменів гігієнічних, медико-біологічних, дієтологічних та інших засобів підвищення функціональних можливостей організму, підсилення ефекту тренування та оптимізації процесів відновлення.

Фізична підготовка спортсменів

Фізична підготовка – основа досягнення високих результатів у спорті. Фізична підготовка в системі багаторічного спортивного тренування. Мета, завдання та зміст загальної фізичної підготовки спортсменів. Мета, завдання та зміст допоміжної фізичної підготовки спортсменів. Мета, завдання та зміст спеціальної фізичної підготовки. Взаємозв'язок та взаємообумовленість загальної, допоміжної і спеціальної фізичної підготовки. Загальна та

спеціальна фізична підготовленість спортсмена, її особливості в різних видах спорту. Контроль фізичної підготовленості.

Основи методики розвитку сили

Загальна характеристика сили. Поняття сили як рухової якості. Абсолютна і відносна сила. Швидкісна і вибухова сила. Статистична і динамічна сила. Режими роботи м'язів. Фактори, що зумовлюють силові можливості спортсмена. Вікова динаміка природнього розвитку сили. Засоби розвитку сили. Компоненти методів розвитку сили. Методика розвитку максимальної сили шляхом збільшення м'язової маси. Методика розвитку максимальної сили шляхом вдосконалення міжм'язової координації. Методика розвитку максимальної сили шляхом вдосконалення внутрішньом'язової координації. Методика розвитку швидкісної сили. Методика розвитку вибухової сили. Методичні поради щодо запобігання травм. Контроль за розвитком сили.

Основи методики розвитку пружкості

Загальна характеристика пружкості. Поняття пружкості як рухової якості. Елементарні форми прояву пружкості. Пружкість рухових реакцій. Пружкість поодиноких рухів. Частота (темп) необтяжених рухів. Фактори, що зумовлюють прояв пружкості. Вікова динаміка природнього розвитку пружкості. Засоби розвитку пружкості. Методика розвитку пружкості простих реакцій. Методика розвитку пружкості складних реакцій. Методика розвитку пружкості циклічних рухів. Методика розвитку пружкості ациклічних рухів. Методичні поради щодо запобігання "швидкісному бар'єру" та його усунення. Методичні поради щодо запобігання травм. Контроль за розвитком пружкості.

Основи методики розвитку витривалості

Загальна характеристика витривалості. П'ять основних типів втоми. Три види фізичної втоми. Поняття загальної і спеціальної витривалості. Фактори, що зумовлюють витривалість спортсмена. Вікова динаміка природнього розвитку витривалості. Засоби розвитку витривалості. Компоненти і критерії методики розвитку витривалості. Методика розвитку загальної витривалості. Методика розвитку швидкісної витривалості. Методика розвитку силової витривалості. Методичні поради щодо запобігання травм опорно-рухового апарату та перенапружень функціональних систем організму. Контроль за розвитком витривалості.

Основи методики розвитку гнучкості

Загальна характеристика гнучкості. Поняття гнучкості. Активна, пасивна і резервна гнучкість. Фактори, що зумовлюють прояв гнучкості. Вікова динаміка природнього розвитку гнучкості. Засоби розвитку гнучкості. Методика розвитку гнучкості. Методичні поради щодо запобігання травм. Контроль за розвитком гнучкості.

Основи методики розвитку координаційних якостей

Умови, від яких залежить рівень розвитку координаційних якостей спортсмена. Фактори, які зумовлюють прояв координаційних якостей. Види координаційних якостей. Оцінка і регулювання динамічних і кінематичних характеристик рухів. Здатність до збереження сталості пози (рівноваги). Фактори, що визначають здатність до рівноваги. Основи методики розвитку рівноваги. Відчуття ритму та його вдосконалення. Здатність до просторового орієнтування. Здатність до довільного розслаблення м'язів. Фактори, що викликають зайву напруженість м'язів. Вдосконалення здатності до довільного розслаблення м'язів. Скоординованість рухів і дій. Методичні рекомендації щодо вдосконалення координаційних якостей. Контроль за розвитком координаційних якостей.

Технічна підготовка спортсменів

Загальні і специфічні завдання, що вирішуються в процесі технічної підготовки спортсмена, критерії їх реалізації. Засоби і методи, які переважно використовуються в спортивно-технічній підготовці. Стадії і етапи технічної підготовки спортсмена як безперервного багаторічного процесу досягнення технічної майстерності і її вдосконалення. Співвідношення технічної підготовки з іншими компонентами структури тренувального процесу.

Спортивна техніка як система рухів. Характеристики техніки спортивних вправ: кінематичні, динамічні, ритмічні, комплексні (якісні).

Основи методики спортивно-технічної підготовки. Особливості методики формування нових спортивно-технічних вмінь і навичок (особливості завдань, засобів, методів) та методичних умов при формуванні орієнтовної основи нової змагальної дії або при суттєвій перебудові засвоєних раніше навиків.

Особливості методики стабілізації і вдосконалення сформованих спортивно-технічних навиків. Особливості завдань, засобів, методів і методичних умов розширення діапазону варіативності і збільшення надійності спортивно-технічних навиків. Особливості спортивно-технічної підготовки в обраному виді спорту. Контроль технічної підготовленості.

Тактична підготовка спортсменів

Загальні і специфічні завдання, що вирішуються в процесі тактичної підготовки спортсмена (спортивної команди), критерії їх реалізації. Поняття спортивної тактики. Види і форми спортивної тактики. Засоби і методи, що використовуються переважно з метою спортивно-тактичної підготовки. Поєднання спортивно-тактичної підготовки зі спортивно-технічною підготовкою. Класифікація видів спорту за тактичними ознаками.

Основи методики спортивно-тактичної підготовки. Шляхи оптимізації передумов тактичного вдосконалення. “Тактична вправа” як основний фактор практичного формування і вдосконалення спортивно-тактичних вмінь і навиків, їх типи, різновиди і основні правила застосування. Тактично орієнтована змагальна практика як специфічний фактор тактичної підготовки спортсмена (команди). Умови, що впливають на вибір тактики в змагальній діяльності.

Методичні умови органічного об’єднання технічної і тактичної підготовки (умови спрямованого формування техніко-тактичних дій). Спеціальні проблеми техніко-тактичної підготовки спортсменів високого класу. Особливості спортивно-тактичної підготовки в обраному виді спорту. Контроль тактичної підготовки.

Психічна підготовка спортсменів

Мета, завдання та зміст психічної підготовки спортсмена. Структура психічної підготовленості спортсменів. Вольова і спеціальна психічна підготовленість. Типи уваги як найважливішого складника спеціальної психічної підготовленості. Особливості психічної підготовленості в різних видах спорту. Основні напрямки психічної підготовки спортсмена.

Формування мотивації до занять спортом. Виховання вольових якостей. Ідеомоторне тренування. Вдосконалення швидкості реагувань. Вдосконалення спеціалізованих вмінь. Регулювання психічної напруженості. Виховання толерантності до емоційного стресу.

Психічна напруженість і способи її регулювання. Психічна напруженість як баланс збудження і гальмування. Психічні стани спортсмена перед стартом та способи управління ними. Особливості психічної підготовки спортсмена в обраному виді спорту. Контроль психічної підготовленості.

Теоретична підготовка спортсменів.

Структура і зміст теоретичної підготовки у різних групах видів спорту та на різних етапах багаторічної підготовки спортсменів. Специфічні засоби та методи теоретичної підготовки спортсменів. Контроль теоретичної підготовки спортсменів.

Побудова тренувального процесу

Побудова тренувальних занять. Тренувальне заняття як відносно самостійна ланка тренувального процесу. Структура навчально-тренувального заняття та фактори, які визначають особливості його побудови. Закономірності побудови в особливості структури окремих занять в спортивному тренуванні, їх типи. Педагогічна спрямованість занять. Заняття вибіркової спрямованості. Заняття комплексної спрямованості. Поєднання занять вибіркового та комплексного спрямування у тренувальному процесі. Основні фактори і умови, що впливають на структуру занять, залежність змісту і форми побудови тренувальних занять від їх місця в структурі мікроциклів тренування.

Обґрунтування структуризації багаторічного тренувального процесу. Оптимальні вікові межі початку спортивної спеціалізації у певному виді спорту та досягнення найвищих спортивних результатів як передумови побудови багаторічного тренувального процесу.

Структура системи багаторічної підготовки спортсменів; етап початкової спортивної підготовки, етап попередньої базової підготовки, етап спеціалізованої базової підготовки, етап максимальної реалізації індивідуальних можливостей, етап збереження досягнень, етап збереження загальної тренуваності і поступового виходу з великого спорту. Мета, завдання і основи методики тренування на кожному етапі. Особливості побудови тренування на кожному етапі. Особливості побудови тренування висококваліфікованих спортсменів в чотирирічних олімпійських мегациклах.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ «ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ»

Олімпійські ігри Стародавньої Греції. Відродження олімпійського руху

Зародившись у Стародавній Греції в VIII ст. до н.е. Олімпійські ігри регулярно проводились близько тисячі років, являючи собою одну з найважливіших частин елінської цивілізації.

Витоки спорту Стародавньої Греції. Історичні коріння олімпійського спорту. Передумови виникнення олімпійського спорту. Грецька цивілізація і значення спорту в житті стародавніх греків. Стародавньогрецькі спортивні свята, легенди і міфи про зародження Олімпійських ігор. Фізичне виховання в системі освіти і виховання Стародавньої Греції. Основа стародавньогрецької системи освіти і виховання - синтез розумового і фізичного вдосконалення. Три важливі складові освіти у Стародавній Греції - інтелектуальна, музична і фізична. Спортивні споруди Стародавньої Греції: Синосарг, Академія, Гімнасій в Дельфах, Аподитерій, Палестра, стадіон в Олімпії, Істмійський стадіон в Корінфі, стадіон в Дельфах, стадіон в Немеї, стадіон в Афінах. Олімпія - місце проведення Олімпійських ігор в Стародавній Греції. Принципи, мета і завдання Ігор, їх програма і атрибутика. Учасники і переможці Ігор Стародавньої Греції. Підготовка спортсменів-олімпійців. Характеристика періоду найвищого розвитку Олімпійських ігор. Кризові явища в олімпійському спорті Стародавньої Греції і кінець Олімпійських ігор. Відхід Олімпійських ігор Стародавньої Греції від вимог релігії V-IV ст. до н.е. Криза олімпійського руху у стародавньогрецькому спорті. Професіоналізація спорту в Стародавній Греції. Римський період проведення Олімпійських ігор і причини їх заборони.

Значення Олімпійських ігор Стародавньої Греції, прихильники їх відродження в XVII-XVIII ст. і на початку XIX ст.

Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Розвиток спорту у другій половині XIX ст. у світі загалом і у Франції зокрема. Пропозиції П'єра де Кубертена стосовно реформи освітньої системи. Вплив англійської філософії Томаса Арнольда і концепції англійського спорту на позиції П'єра де Кубертена. Міжнародні контакти П'єра де Кубертена в 1893-1894 р.р.

Олімпійський конгрес 1894 р., його програма і значення для відродження Ігор і розвитку олімпійського руху. Роль П'єра де Кубертена у відродженні Олімпійських ігор, оцінка його творчої спадщини. "Ода спорту", її зміст, відродження в ній гуманістичних цінностей олімпізму.

Олімпійський прапор, символ, девіз і емблема. Їх характеристика. Олімпійський вогонь, олімпійська клятва і нагороди.

Утворення Міжнародного олімпійського комітету (МОК). Завдання МОК згідно першої редакції олімпійської Хартії. Діяльність МОК до початку XX ст.

Періодизація ігор Олімпіад.

Періодизація ігор Олімпіад. Загальна характеристика першого періоду Ігор Олімпіад (1896-1912 рр.). Ігри I-V Олімпіад Загальна характеристика другого періоду Ігор Олімпіад (1920-1948 рр.). Хронологія Ігор VII-XIV Олімпіад. Загальна характеристика третього періоду Ігор Олімпіад (1952-1988 рр.). Хронологія Ігор XV-XXIV Олімпіад. Загальна характеристика четвертого періоду Ігор Олімпіад (1992 р.- ...). Хронологія Ігор XXV-XXXI Олімпіад.

Міжнародна олімпійська система: принципи, структура і діяльність

Сучасний олімпізм і його основні принципи. Демократизація олімпійського руху, його виховні функції. Моральні і етичні принципи олімпійського руху, їх гуманістична спрямованість і значення.

Основні рушійні сили міжнародного олімпійського руху. Міжнародний олімпійський комітет (МОК), історія його утворення, мета, завдання, принципи комплектування, кількісний склад, структура, керівні органи. Сесії МОК. Діяльність виконкому, комісій і комітетів. Фінансування діяльності МОК. Конгреси МОК.

Міжнародні спортивні федерації (МСФ), характеристика їх взаємовідносин з МОК, роль МСФ у підготовці і проведенні Олімпійських ігор.

Національні олімпійські комітети (НОК), їх характеристика. Основні цілі і завдання. Взаємодія НОКів з МОК і МСФ. Недооцінка ролі НОК в міжнародному олімпійському русі. Діяльність Генеральної асамблеї НОК. Взаємовідносини НОК з урядами своїх країн. Роль НОК у зміцненні міжнародного олімпійського руху.

Значення X і XI Олімпійських конгресів (1973 і 1981 р.р.). Співпраця трьох основних складових олімпійського руху (МОК, МСФ, НОК).

Учасники Олімпійських ігор, допуск спортсменів до них.

Регіональні і континентальні ігри як складова частина міжнародного олімпійського руху. Практика їх проведення. Характеристика Азіатських, Африканських, Панамериканських та інших ігор.

Олімпійська хартія - основоположний правовий документ, який регулює міжнародний олімпійський рух, підготовку і проведення Олімпійських ігор. Характеристика її розділів. Хартія і демократизація олімпійського руху.

Міжнародна олімпійська академія і характеристика її діяльності. Олімпійський музей, його характеристика.

Організація, проведення і програма Олімпійських ігор

Терміни проведення Ігор Олімпіад і Зимових Олімпійських ігор; тривалість Ігор Олімпіади і Зимових Олімпійських ігор. Місце проведення Олімпійських ігор. Вибір міста-організатора Олімпійських ігор. Вимоги до міст-кандидатів на проведення Олімпійських ігор.

Основні принципи роботи комісій МОК, які повинні враховуватись при відборі міст-кандидатів на проведення Олімпійських ігор.

Підготовка і проведення Олімпійських ігор. Роль Національного олімпійського комітету (НОК) країни, де знаходиться місто-організатор, у підготовці і проведенні Олімпійських ігор. Типові структура та зміст діяльності Організаційного комітету Олімпійських ігор (ОКОІ). Діяльність Міжнародних спортивних федерацій в організації і проведенні Олімпійських ігор. Взаємодія МОК, НОК, МСФ і ОКОІ як передумова успішного проведення Олімпійських ігор.

Програми сучасних Олімпійських ігор. Програма Олімпійських ігор як комплекс видів спорту і видів змагань. Критерії МОК для включення виду спорту і окремих дисциплін до програми Олімпійських ігор. Основні принципи побудови програм зимових і літніх Олімпійських ігор. Види спорту, що представлені в програмах Ігор Олімпіад і Зимових Олімпійських ігор. Вимоги, які ставляться до програм Ігор Олімпійською хартією. Зміни, які відбуваються у програмах Ігор в останні роки. Участь жінок в Олімпійських іграх. Перспективи подальшого вдосконалення програм Олімпійських ігор. Погляди президента МОК Х.А.Самаранча на розвиток олімпійської програми.

Аматорство в олімпійському спорті

Еволюція уявлення про спортсмена-аматора. Перше поняття “аматор” в англійському спорті, в енциклопедії “Британіка”. Вплив соціального положення на статус спортсмена-аматора в Англії. Текст правила аматорства в Положенні МОК № 1 за 1894 рік. Ейвері Брендедж і його боротьба за принципи “абсолютного” аматорства в олімпійському спорті. Правило 26, що прийняте МОК у квітні 1971 року.

Проблема аматорства в сучасному олімпійському спорті. Провідні діячі МОК про аматорство в олімпійському спорті (М.Ерцог, М.Ерцеган). Сесія МОК 1974 р. у Відні і “Положення про допуск”. Зміни в правилі 26 (84-а сесія МОК в Баден-Бадені). Допуск спортсменів-професіоналів на Олімпійські ігри (1988 р.).

“Відкриті” Олімпійські ігри і вирішення проблеми аматорства і професіоналізму в олімпійському спорті. Допуск професіональних спортсменів у віці до 23 років до Олімпійських ігор 1988 р. (Сеул) в змаганнях з футболу, тенісу, хокею. Заміна правила 26 “Кодексом атлета”. Рішення 91-ї і 92-ї сесій: МОК вступив на шлях відкритої професіоналізації Олімпійських ігор. Сучасні погляди на професіоналізацію Олімпійських ігор.

Соціально-політичні і організаційно-правові основи олімпійського спорту

Основні напрямки діяльності міжнародного олімпійського комітету. Єдність олімпійського руху - головне завдання МОК. Діяльність МОК в останні роки. Проблеми і протиріччя, які існують в олімпійському русі в останні роки. Боротьба з апартеїдом у спорті. Боротьба з застосуванням допінгу в спорті. Класифікація допінгів, які застосовують спортсмени. Проблеми організації і проведення Олімпійських ігор. Демократизація МОК і олімпійського руху. Комерціалізація олімпійського спорту, її ознаки, сильні і слабкі сторони. Відношення до цієї проблеми різних Міжнародних спортивних федерацій (МСФ). Зв'язок комерціалізації і професіоналізації олімпійського спорту. Комерційне використання Олімпійських ігор, відношення до реклами. Рекламно-комерційна і ліцензійна діяльність МОК, МСФ і НОК. Проблема професіоналізації олімпійського спорту. Олімпійський і професійний спорт. Олімпійський і масовий спорт. Олімпійські ігри для інвалідів в системі Міжнародного олімпійського руху. Олімпійський спорт і політика. Використання спорту і Олімпійських ігор з ідеологічною і політичною метою. Історія питання. Бойкоти Олімпійських ігор, відношення до них. Проблема націоналізму та інтернаціональний характер олімпійського руху. Проблема участі жінок в олімпійському спорті.

Економічні основи олімпійського спорту

Економічна діяльність МОК. Економічна діяльність МОК до 60-х років. Економічна діяльність МОК після 60-х років по теперішній час. Програма “Олімпійська солідарність”. Міжнародні олімпійські рекламні-спонсорські програми “ТОП”, їх фінансове значення для олімпійського спорту. Джерела прибутків МОК і проблема їх розподілу серед організацій, що мають безпосереднє відношення до олімпійського спорту. Фінансування олімпійського спорту в різних країнах. Фінансування олімпійського спорту в країнах Європи (Великобританія, Німеччина, Італія). Фінансування олімпійського спорту в країнах Америки (Канада, США). Спонсорство, ліцензування, реклама і маркетинг та їх значення у фінансуванні олімпійського спорту в різних країнах. Економічні програми організації і проведення Олімпійських ігор. Основні статті прибутків та видатків при проведенні деяких Олімпійських ігор (Лос-Анжелес, 1984; Сеул, 1988; Барселона, 1992; Атланта, 1996; Сідней, 2000; Афіни, 2004; Пекін 2008; Лондон, 2012; Ріо-де-Жанейро, 2016).

Олімпійський спорт в Україні

Стан розвитку спорту в Україні до 30-х років. Тридцять років - період бурхливого розвитку українського спорту. Спортсмени України на Олімпійських іграх 1952-1992 років. Українські спортсмени, котрі в різні роки досягали перемог в Олімпійських іграх. Визнання МОКом Національного олімпійського комітету України (1992 р.) і проблеми олімпійського спорту в Україні. Спортсмени України в Іграх Олімпіад (1996-2016 р.р.). Спортсмени України в Зимових Олімпійських іграх (1956-2018 р.р.). Олімпійці Львівщини, їх досягнення в Олімпійських іграх. Досягнення українських спортсменів в Олімпійських іграх з обраного виду спорту.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ «ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ»

Професійний спорт як соціальне явище.

Основні поняття, терміни та визначення («професійний спорт», «спортсмен-професіонал», «професійна ліга», «асоціації спортсменів професіоналів», «маркетинг», «спонсорство»).

Місце та роль професійного спорту в міжнародному спортивному русі. Взаємозв'язок дисципліни професійний спорт з іншими дисциплінами.

Професійний спорт та інші суспільні інститути. Перспективи розвитку професійного спорту в Україні.

Сучасний професійний спорт – індустрія розваг, досягнення високих спортивних результатів.

Трансформація професійного спорту в спортивно-розважальний шоу-бізнес.

Мета структурної побудови професійного спорту – прибуток, послуги суспільству та розваги.

Завдання професійного спорту: 1) досягнення слави та популярності; 2) завоювання спортивних перемог; 3) задоволення потреб в розвагах (особистої та глядацької); 4) збереження здоров'я; 5) популяризація спорту; 6) залучення членів суспільства до занять спортом.

Завдання, що безпосередньо вирішуються професійним спортом: 1) збереження, підтримання та актуалізація цінностей; 2) пропаганда морально-етичних ідеалів професійного спорту; 3) відтворення змагальних відносин, що характерні для сучасного суспільства.

Задоволення потреб глядачів – основний напрямок спортивного професіоналізму, що забезпечує матеріально функціонування багатьох видів професійного спорту, прибутки спортсменів та організаторів.

Професійний спортсмен – кумир молоді, дзеркало суспільства.

Професійний спорт – мікромодель самого суспільства, відношення в якому відповідають збереженню, підтриманню та актуалізації в ньому системи суспільних цінностей.

Позитивні та негативні риси професійного спорту.

Функції професійного спорту.

Професійний спорт – частина системи спортивного руху. Загальні функції професійного спорту, що реалізуються сучасним спортом: оздоровча, освітня, виховна, рекламна, комунікативна.

Специфічні функції, що властиві професійному спорту: 1) функція «клапана безпеки»; 2) функція моделювання поведінки; 3) функція духовності; 4) функція підтримання надії; 5) функція індивідуалізації; 6) функція відволікання; 7) функція інтеграції.

Професійний та олімпійський спорт – невід'ємні частини спортивного руху. Загальні риси та відмінності професійного і олімпійського спорту.

Основні аспекти взаємозв'язку та відмінності професійного і олімпійського спорту: правовий, організаційний, кваліфікаційний, соціальний, політичний.

Професійний спорт та міжнародний спортивний рух.

Аматорство і професіоналізм в спорті

Уявлення про спортсмена аматора. Ставлення Міжнародного Олімпійського комітету до визначення статусу спортсменів аматорів та професіоналів. Еволюція поняття «аматор». Зміни в Олімпійській хартії – «Кодекс атлета». Професіоналізація олімпійського спорту. Спільні та відмінні риси олімпійського та професійного спорту.

Історія розвитку професійного спорту

Ознаки професіоналізму в спорті Стародавньої Греції.

Соціально-економічні фактори виникнення та становлення професійного спорту в США, Великобританії, Франції, Німеччині. Передумови виникнення професійного спорту: наявність ринкових відносин, наявність спортсменів високого класу, зростання населення в містах, наявність в населення вільного часу та коштів, боротьба за фізичне та моральне виживання, популярність спорту у суспільстві, відповідність системі загальнонаціональних цінностей, комерціалізація спорту.

Періодизація розвитку професійного спорту в США та характеристика його розвитку по окремих етапах (1860-1920 рр; 1930-1970 рр; 80-ті початок 90 рр).

Основні види професійного спорту. Загальна характеристика видів професійного спорту та їх розповсюдження у світі. Специфіка різних видів спорту в Америці та в Європі.

Організаційно-правові засади професійного спорту

Фактори, що впливають на організаційну структуру професійного спорту. Структура професійної ліги. Функції професійних ліг.

Ліга, асоціація, союз як основні структурні ланки професійного спорту. Їх характеристика, мета, завдання. Особливості організації ліг з видів спорту.

Клуб-команда як низова ланка ліг. Структура управління командами.

Інфраструктура професійних ліг, команд, характеристика груп, що приймають в них участь – керівництво ліг, власників команд, менеджерів, тренерів, спортсменів, агентів, асоціацій гравців.

Форми володіння професійними командами (індивідуальна, корпоративна, акціонерна), їх характеристика та відмінності.

Асоціація гравців в ігрових видах професійного спорту США, їх роль в захисті інтересів спортсменів.

Правове регулювання в сфері професійного спорту. Роль судового права в правовому регулюванні професійного спорту. Антимонопольне законодавство і професійний спорт.

Колективна угода – основа трудових стосунків в сфері професійного спорту. Статuti ліг. Структура контракту спортсмена-професіонала.

Особливості та специфіка ведення спортивного бізнесу. Роль обмежень, що є в статутах та конституціях ліг, асоціацій. Характеристика положень «резерв системи» в американському професійному спорті.

Вплив організаційної структури професійних ліг та асоціацій США на ведення спортивного бізнесу в Європі.

Економічні засади професійного спорту

Специфіка бізнесу в професійному спорті. Джерела прибутків в професійному спорті. Специфіка джерел прибутків в професійному спорті США та європейських країнах. Аналіз надходжень від продажу білетів, прав на телетрансляцію змагань, прибутків від концесій стадіонів та палаців спорту, спонсорів комерційно-ліцензійної, рекламної та видавничої діяльності та інші. Зміст комерційно-ліцензійної та рекламно-спонсорської діяльності.

Принципи розподілу прибутків від продажу білетів та прав на трансляцію ігор. Фактори, що впливають на відвідування змагань глядачами, організація роботи з ними.

Маркетинг, його визначення та значення, роль спонсорства у розвитку професійного спорту.

Економічний аналіз діяльності професійних ліг з ігрових видів спорту в США, Німеччині, Італії, Франції. Основні фінансові показники діяльності Національної хокейної ліги (НХЛ), Національної баскетбольної асоціації (НБА), їх порівняльний аналіз.

Взаємозв'язок розвитку професійного спорту з соціально-економічними умовами розвитку суспільства.

Статті видатків в професійному спорті.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»

I. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання

Тема 1. Теорія і методика фізичного виховання як навчальна і наукова дисципліна. Базові поняття; предмет і об'єкт навчальної дисципліни теорії і методики фізичного виховання; джерела, етапи розвитку та зв'язок теорії і методики фізичного виховання з іншими науками і дисциплінами; структура навчальної дисципліни з теорії і методики фізичного виховання; значення теорії і методики фізичного виховання в системі підготовки спеціалістів галузі фізичного виховання і спорту; теорія і методика фізичного виховання як наукова дисципліна; зв'язок теорії і методики фізичного виховання з іншими науками та дисциплінами; актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання; методологія і методи наукових досліджень у фізичному вихованні.

Тема 2. Фізичне виховання як соціальне явище та педагогічний процес. Фактори, які зумовлюють виникнення і розвиток фізичного виховання. Основні напрямки фізичного виховання. Мета та завдання фізичного виховання.

Тема 3. Закономірності та принципи фізичного виховання. Система фізичного виховання. Закономірності та принципи фізичного виховання. Поняття системи фізичного виховання та її засади. Загальні принципи фізичного виховання; методичні (дидактичні) принципи фізичного виховання; принципи побудови занять в процесі фізичного виховання.

Тема 4. Засоби фізичного виховання. Фізична вправа – основний засіб фізичного виховання. Поняття про засоби фізичного виховання (основні, допоміжні). Поняття про техніку фізичної вправи. Класифікація фізичних вправ. Поняття про техніку фізичних вправ та її характеристика.

Тема 5. Навантаження та відпочинок, як компоненти виконання фізичних вправ. Загальна характеристика фізичного навантаження. Внутрішня та зовнішня сторони фізичного навантаження, регулювання фізичного навантаження. Відпочинок, як чинник оптимізації тренувальних впливів.

Тема 6. Основи теорії адаптації та закономірності її використання у фізичному вихованні.

Види та стадії формування адаптаційних реакцій організму людини. Закономірності формування накопичувальної адаптації в процесі фізичного виховання.

Тема 7. Методи, що застосовуються у фізичному вихованні. Базові поняття: «метод», «методика», «методичний прийом». Структурні основи методів фізичного виховання (навантаження і відпочинок). Сучасні підходи до класифікації методів, що застосовуються у фізичному вихованні і загальні вимоги до їх вибору.

Тема 8. Рухові дії, як предмет навчання. Методологічні основи процесу навчання руховим діям (рухове вміння та навичка; закономірності і механізми формування рухових вмінь і навичок; відмінні риси рухових вмінь та навичок; перенос навичок). Педагогічні основи процесу навчання руховим діям. Структура процесу навчання руховим діям (передумови та етапи навчання; загальна характеристика процесу навчання; початковий етап навчання руховим діям; поглиблене навчання; етап закріплення і вдосконалення рухових дій).

Тема 9. Фізичні якості людини. Поняття про фізичні якості людини та їх характеристика.

Тема 10. Сила як фізична якість людини. Основи методики розвитку сили. Загальна характеристика сили, як фізичної якості людини. Фактори, що зумовлюють силові можливості людини. Основи методики розвитку силових якостей.

Тема 11. Бистрість як рухова якість людини. Основи методики розвитку бистрості. Загальна характеристика бистрості. Фактори, що зумовлюють прояв бистрості. Основи методики розвитку бистрості.

Тема 12. Витривалість як рухова якість людини. Загальна характеристика витривалості. Фактори, що зумовлюють витривалість людини.

Тема 13. Основи методики розвитку витривалості. Основи методики розвитку витривалості.

Тема 14. Гнучкість як рухова якість людини. Основи методики розвитку гнучкості.

Загальна характеристика гнучкості. Фактори, що зумовлюють прояв гнучкості. Основи методики розвитку гнучкості.

Тема 15. Спритність як рухова якість людини. Основи методики розвитку спритності.

Загальна характеристика спритності. Фактори, що зумовлюють прояв спритності. Основи методики розвитку спритності.

Тема 16. Форми організації занять фізичними вправами. Загальна характеристика форм організації занять. Урочні форми організації занять. Загальна характеристика занять неурочного типу.

Тема 17. Планування процесу занять фізичними вправами. Поняття планування, його види та зміст.

Тема 18. Контроль за процесом занять фізичними вправами. Поняття контролю в процесі фізичного виховання. Його значення, види та зміст.

II. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного та шкільного віку

Тема 1. Теоретико-методичні основи фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку. Мета та завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку; фактори, що впливають на стан здоров'я дитини, засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку; правове та нормативне забезпечення фізичного виховання дітей дошкільного віку, вікові особливості дітей дошкільного віку.

Тема 2. Основи фізичного виховання дітей першого та другого року життя. Фізичне виховання дітей до 3 місяців та віком від 3 до 4 місяців; фізичне виховання дітей віком від 4 до 6 місяців; фізичне виховання дітей віком від 6 до 9 місяців та віком від 9 до 12 місяців; фізичне виховання дітей другого року життя.

Тема 3. Організаційні форми фізичного виховання дітей дошкільного віку. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня дошкільнят; методика проведення занять з фізичної культури з дітьми дошкільного віку; особливості проведення занять з фізичної культури у різних вікових групах.

Тема 4. Особливості навчання руховим діям дітей дошкільного віку. Навчання рухових дій, враховуючи анатоμο-фізіологічні особливості дітей; принципи побудови процесу навчання фізичного виховання; характеристика засобів та методів, що використовуються в процесі навчання рухових дій дітей на різних етапах.

Тема 5. Особливості розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку. Загальні особливості розвитку рухових якостей; сприятливі періоди розвитку основних рухових якостей; особливості методики розвитку рухових якостей: швидкості, сили, витривалості, спритності, гнучкості; контроль за станом розвитку фізичних якостей.

Тема 6. Особливості застосування вправ ігрового характеру у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. Характеристика змісту вправ ігрового характеру; значення вправ ігрового характеру для розвитку організму дітей; групування вправ ігрового характеру за складністю їх змісту; загальні вимоги до підбору вправ ігрового характеру для застосування у фізичному вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

Тема 7. Управління процесом фізичного виховання дітей дошкільного віку. Планування та облік роботи з фізичного виховання у дошкільному закладі; створення умов для фізичного виховання дітей у дошкільному закладі; функціональні обов'язки працівників дошкільного закладу в організації фізичного виховання дітей; лікарсько-педагогічний контроль.

Тема 8. Теоретико-методичні основи фізичного виховання школярів. Мета, цілі і завдання фізичного виховання школярів; анатоμο-фізіологічні особливості школярів; контрольні якісні показники фізичної культури школярів.

Тема 9. Організаційні форми фізичного виховання школярів. Значення організаційних форм фізичного виховання школярів та їх класифікація; характеристика урочних форм занять школярів; характеристика позаурочних форм занять школярів (позакласна та позашкільна робота з фізичної культури).

Тема 10. Урок – як основна форма фізичного виховання школярів. Характерні риси, зміст і побудова уроку; види і типи уроків; визначення завдань уроку; організація діяльності учнів на уроці; підготовка і проведення уроку.

Тема 11. Учитель фізичної культури – організатор здорового способу життя. Педагогічні функції, уміння та техніка вчителя; просвітницька діяльність у системі фізичного виховання школярів; створення матеріальної бази та боротьба проти травматизму в школі; роль педагогічного колективу у розв'язанні завдань фізичного виховання учнів.

Тема 12. Особливості методики розвитку фізичних якостей школярів. Вікова динаміка розвитку рухових якостей; особливості методики розвитку витривалості у школярів; особливості методики розвитку сили у школярів; особливості методики розвитку швидкості у школярів; особливості методики розвитку спритності у школярів; особливості методики розвитку гнучкості у школярів.

Тема 13. Особливості методики навчання техніки фізичних вправ школярів. Методологічні основи процесу навчання руховим діям; педагогічні основи процесу навчання руховим діям школярів; структура процесу навчання руховим діям школярів.

Тема 14. Диференційоване фізичне виховання школярів. Зумовленість і значення диференційованого фізичного виховання; критерії диференціації; особливості диференційованого фізичного виховання учнів з різним рівнем фізичного розвитку; особливості

диференційованого фізичного виховання учнів з різним типом тіло будови; особливості диференційованого фізичного виховання учнів з різними властивостями нервової системи.

Тема 15. Особливості фізичного виховання школярів, які мають відхилення в стані здоров'я. Стан здоров'я школярів у сучасних умовах; розподіл школярів на медичні групи для занять фізичними вправами; підходи до організації процесу фізичного виховання з учнями спеціальної медичної групи; загальні методичні рекомендації до проведення занять фізичними вправами з учнями СМГ.

Тема 16. Особливості планування процесу фізичного виховання школярів. Напрямки планування навчально-виховного процесу з фізичного виховання; технологія планування та його функції; характеристика документів планування навчального процесу з фізичного виховання, що складаються вчителем фізичної культури.

Тема 17. Особливості методики контролю за процесом фізичного виховання школярів. Значення та види контролю навчального процесу з фізичного виховання; оцінка теоретико-методичної підготовленості учнів; оцінка фізичної підготовленості учнів; методика педагогічних спостережень на уроках фізичної культури; особливості проведення самоконтролю учнями середнього та старшого шкільного віку.

III. Теорія і методика фізичного виховання дорослого населення

Тема 1. Мета, завдання та особливості організації процесу фізичного виховання студентів закладів вищої освіти. Соціально-психологічний портрет студентської молоді. Мета і завдання фізичного виховання студентів. Завдання позанавчальної роботи з фізичного виховання зі студентами. Особливості організації процесу фізичного виховання студентів. Основні напрямки діяльності кафедри фізичного виховання у ЗВО.

Тема 2. Методичні основи фізичного виховання в основному, спортивному та спеціальному навчальному відділеннях. Методичні особливості навчальних занять в основному навчальному відділенні. Методичні особливості навчальних занять в спортивному навчальному відділенні. Основні напрямки діяльності спортивних клубів у ЗВО. Організація процесу фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям у ЗВО. Засоби і методи, що використовуються у навчальних заняттях з дисципліни «Фізичне виховання» у спеціальному навчальному відділенні. Особливості проведення занять з фізичного виховання зі студентами спеціального навчального відділення. Періоди ФВ студентів СНВ.

Тема 3. Планування і контроль процесу фізичного виховання у закладах вищої освіти. Роль планування у процесі ФВ студентів. Документи планування процесу ФВ у ЗВО. Роль педагогічного контролю у процесі ФВ студентів. Види педагогічного контролю у процесі ФВ студентів. Методи педагогічного контролю у процесі ФВ студентів.

Тема 4. Основи управління процесом фізичного виховання дорослого населення. Вікова періодизація дорослих. Мета та завдання ФВ дорослого населення. Основні напрямки ФВ дорослого населення. Розподіл дорослих на групи для занять фізичними вправами.

Тема 5. Особливості методики розвитку фізичних якостей дорослих. Особливості розвитку рухових якостей в перший період зрілого віку. Особливості розвитку рухових якостей в другий період зрілого віку. Особливості розвитку рухових якостей в похилому віці. Особливості розвитку рухових якостей в старшому віці.

Тема 6. Особливості методики навчання та вдосконалення техніки фізичних вправ дорослих. Реалізація принципів ФВ у роботі з дорослим населенням. Формування мотивації до рухової активності у дорослих. Формування ФК знань у дорослих. Формування техніки фізичних вправ у дорослих. Реалізація дидактичних принципів ФВ в роботі з дорослими. Реалізація загальних принципів ФВ в роботі з дорослими. Реалізація специфічних принципів ФВ в роботі з дорослими.

Тема 7. Контроль у фізичному вихованні дорослого населення. Значення контролю у фізичному вихованні дорослих. Контрольні якісні показники фізичної культури дорослих. Лікарсько-педагогічний контроль у фізичному вихованні дорослих. Самоконтроль у фізичному вихованні дорослих.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ»

Тема 1. Сучасний стан і перспективи удосконалення фізичного виховання учнів у спеціальної медичної групи. Завдання, принципи, функції фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи. Характеристика стану здоров'я та фізичного розвитку учнів спеціальної медичної групи. Анатомо-фізіологічна характеристика. Педагогічна характеристика. Завдання фізичного виховання учнів з відхиленнями в стані здоров'я. Принципи фізичного виховання. Функції фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи.

Тема 2. Організація фізичного виховання у спеціальних медичних групах загальноосвітніх навчальних закладів. Характеристика засобів і методів фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп. Організація процесу фізичного виховання учнів з послабленим здоров'ям у загальноосвітніх школах; поділ школярів на групи здоров'я; поділ школярів на медичні групи; комплектування підгруп спеціальної медичної групи.

Тема 3. Характеристика засобів і методів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи. Характеристика допоміжних засобів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи; природні фактори; гігієнічні чинники; гігієнічні вимоги до організації режиму дня; характеристика фізичних вправ у фізичному вихованні дітей спеціальної медичної групи; методи фізичного виховання; сучасні підходи у застосуванні засобів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи.

Тема 4. Урок фізичної культури з учнями спеціальних медичних груп (організаційні та методичні особливості). Вимоги до уроку фізичної культури у спеціальних медичних групах; побудова і методика уроку; загальна і моторна щільність уроку; інтенсивність фізичних навантажень; дозування фізичного навантаження; особливості методики розвитку фізичних якостей.

Тема 5. Особливості методики позаурочних занять учнів спеціальної медичної групи. Додаткові уроки фізичної культури. Фізкультурні заходи в режимі дня школи (гімнастика до уроків, фізкультхвилинки і фізкультпаузи на уроках, рухливі ігри на перерві). Організаційно-методичні особливості самостійних (індивідуальних) занять: ранкова (гігієнічна) гімнастика та виконання домашнього завдання з фізичної культури.

Тема 6. Планування, облік і контроль у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи. Програма з фізичної культури для учнів спеціальних медичних груп; періоди фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп; контрольні заходи; лікарсько-педагогічні спостереження; самоконтроль.

Тема 7. Особливості методики фізичного виховання учнів з різними захворюваннями. Терміни допуску учнів до занять у спеціальній медичній групі; особливості методики занять з фізичного виховання учнів з серцево-судинними захворюваннями; методичні особливості занять при захворюваннях органів травлення; особливості методики при захворюваннях залоз внутрішньої секреції і розладах обміну речовин; особливості методики фізичного виховання з учнями, які страждають нервово-психічними захворюваннями; особливості фізичного виховання вагітних; організація і методика занять з учнями, які мають порушення зору; фізичне виховання з учнями, які мають вади постави; методика занять зі учнями з пошкодженнями опорно-рухового апарату.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

«ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ»

Тема 1. Педагогічна інноватика у структурі наукового знання. Сутність понять «інновація», «нововведення», «новизна». Значення поняття «іновація» в педагогічній думці. Види новизни та результат педагогічної творчості. Особливості абсолютної, відносної, суб'єктивної новизни та псевдонововведення. Результати педагогічної новизни. Зміст понять «педагогічне відкриття, винахід та вдосконалення». Діалектика взаємоперетворення інновації і традиції. Відмінності між інноваційними процесами та стабільними освітніми процесами. Структура педагогічної інноватики. Основні характерні ознаки блоку створення нового у педагогіці; блоку сприйняття, освоєння й оцінювання нового; блоку використання та застосування нового. Класифікація педагогічних нововведень.

Закони перебігу інноваційних педагогічних процесів: закон незворотної дестабілізації педагогічного інноваційного середовища; закон фінальної реалізації інноваційного процесу; закон стереотипізації педагогічних інновацій; закон циклічного повторення, зворотності педагогічних інновацій.

Принципи управління інноваційними освітніми процесами.

Тема 2. Структура і динаміка розвитку освітніх інноваційних процесів. Рівні та етапи зародження інноваційних педагогічних технологій: етап зародження нової ідеї, виникнення нової концепції нововведення (старт); етап винаходу; етап реалізації нововведення; етап розповсюдження нововведення (зрілість); етап насичення в конкретній галузі; етап спаду (криза, фініш); іррадіація.

Типи структур інноваційних процесів: діяльнісна; суб'єктна; рівнева; змістова; управлінська; організаційна структури інноваційного процесу.

Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.

Тема 3. Інноваційна педагогічна технологія. Сутність поняття «інноваційна педагогічна технологія», «педагогічна майстерність». Основні характеристики технології як науки про майстерність. Особливості інноваційної педагогічної технології. Характеристика рівнів, на яких може функціонувати на практиці педагогічна технологія. Поняття «освітня технологія, педагогічна технологія, технологія навчання».

Класифікація інноваційних педагогічних технологій за рівнем застосування; за провідним чинником психічного розвитку; за філософською основою; за науковою концепцією засвоєння досвіду; за ставленням до дитини; за орієнтацією на особистісні структури; за типом організації та управління пізнавальною діяльністю. Основні ознаки інноваційних педагогічних технологій та критерії оцінювання ефективності інноваційних педагогічних технологій.

Тема 4. Системні зарубіжні та вітчизняні інноваційні педагогічні технології. Основні положення концепції та змісту інноваційної педагогічної технології Марії Монтесорі. Дидактичне забезпечення в технології Монтесорі. Можливість застосування дидактичного забезпечення за методикою Монтесорі та в уроці фізичної культури на сучасному етапі. Рівні застосування Монтесорі-матеріалів.

Мета, завдання, основні концептуальні ідеї технології «Йєна-план-школа» Петера Петерсена. Принципи технології «Йєна-план-школи». Значення особливостей технології «Йєна-план-школа» у фізичному вихованні.

Концептуальні засади технології Рудольфа Штейнера – «Антропософські школи» та основні засади вальдорфської педагогіки.

Концептуальні засади педагогічної технології «Школа успіху і радості»: важливі етапи в житті дитини для формування успішної особистості.

Мета, концептуальні засади інноваційної педагогічної технології Жан-Овід Декролі «Школа життя через життя»; основні елементи навчання: асоціація, вираження, учнівська конференція.

Мета, основні особливості змісту технології раннього навчання Глена Домана; концептуальні засади. Етапи формування технології раннього навчання.

Технологія Миколи Єфименка «Театр фізичного розвитку та оздоровлення». Концепція, основні положення та особливості цієї методики. Позитивні моменти та недоліки застосування цієї методики у фізичному вихованні.

Тема. 5. Системні сучасні інноваційні педагогічні технології в Україні. Основні принципи та сутність розвивального навчання. Аналіз впливу технології розвивального навчання на розвиток фізичних якостей. Основні особливості моделі раннього навчання.

Концептуальні положення, мета, завдання та зміст технології групової навчальної діяльності. Аналіз способів застосування цієї технології у фізичному вихованні. Переваги групової технології у навчанні руховим діям та вимоги до педагогічного працівника у застосуванні групової технології.

Мета, завдання, концептуальні засади та рівні застосування технології навчання як дослідження.

Мета, завдання, концептуальні положення проєктної технології. Типи проєктів за характером результату. Аналіз основних складових технології та їхнє застосування у фізичному вихованні. Схема укладання та реалізації проєктної технології у ФВ. Сутність ігрових технологій; поняття «ігрових технологій». Основні особливості ігрових технологій; концептуальні основи ігрових технологій та класифікація ігор. Застосування ігрової технології у фізичному вихованні.

Концептуальні засади та особливості технології формування творчої особистості. Основні засади та сутність педагогіки партнерства.

Термін «дистанційне навчання»; основні концептуальні засади та зміст технології дистанційного навчання. Вимоги до педагога у підготовці до дистанційного навчання. Окреслюють переваги та недоліки цієї технології зважаючи на пандемію Covid-19. Значення відео-роликів та відео презентацій в технології дистанційного навчання у фізичному вихованні.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

«РУХОВА АКТИВНІСТЬ У КУЛЬТУРІ ВІЛЬНОГО ЧАСУ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ»

Тема 1. Поняття рухової активності. Норми рухової активності людини. Підходи до визначення поняття «рухова активність». Складники рухової активності людини. Програмно-нормативне забезпечення форм рухової активності різних груп населення. Підходи до визначення норм рухової активності людини. Організації, які визначають норми рухової активності різних груп населення. Переваги та недоліки різних способів визначення рівня рухової активності людини.

Тема 2. Теоретичні основи вільного часу. Підходи до визначення поняття «вільний час», «дозвілля» та «культура вільного часу». Структура вільного часу людини. Функції вільного часу. Підходи до вивчення рухової активності в культурі вільного часу людини.

Тема. 3. Структура вільного часу дітей і місце у ній різних форм рухової активності. Структура вільного часу дітей дошкільного віку. Рухова активність дошкільнят у вільний час. Структура вільного часу дітей молодшого, середнього та старшого шкільного віку. Рухова активність школярів у вільний час.

Тема 4. Порівняльний аналіз індикаторів, пов'язаних з руховою активністю школярів, в Україні та країнах-членах Active Healthy Kids Global Alliance. Особливості оцінювання рухової активності за методикою Active Healthy Kids Global Alliance. Рівень залучення дітей шкільного віку до неорганізованої ігрової діяльності (active play) в Україні та країнах членах Active Healthy Kids Global Alliance. Рівень залучення дітей шкільного віку до організованих занять спортом та руховою активністю (organized sport and physical activity) в Україні та країнах членах Active Healthy Kids Global Alliance. Рівень залучення дітей шкільного

віку до активного переміщення (active transportation) в Україні та країнах членах Active Healthy Kids Global Alliance.

Тема 5. Рухова активність як елемент інформаційного середовища учнів. Рухова активність в інформаційному середовищі учнів середнього шкільного віку. Рухова активність в інформаційному середовищі учнів старшого шкільного віку.

Тема 6. Структура вільного часу студентів та дорослого населення і місце у ній різних форм рухової активності. Структура вільного часу студентської молоді. Рухова активність студентів у вільний час. Структура вільного часу дорослого населення. Рухова активність дорослих у вільний час.

Тема 7. Місце рухової активності у структурі вільного часу школярів зарубіжних країн. Форми рухової активності школярів у вільний час (на прикладі США, Великої Британії та Польщі). Світові тенденції наукових досліджень проблем рухової активності школярів у вільний час.

Тема 8. Місце рухової активності у структурі вільного часу дорослого населення за кордоном. Структура вільного часу дорослих у різних країнах світу. Проблеми рухової активності дорослих у вільний час.

Тема 9. Світовий досвід організації та управління руховою активністю громадян у вільний час. Державні організації, які займаються сферою вільного часу населення за кордоном. Управління руховою активністю дорослих в різних країнах світу.

Рекомендована література:

Основна:

1. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 170 с. – Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3751>.
2. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп : моногр. / Іванна Боднар. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN:978-966-2328-74-5. – Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3763>.
3. Боднар І. Диференційоване фізичне виховання : навч. посіб. / Іванна Боднар. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 197 с. Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/15661>.
4. Борисова О. В. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине (на материале тенниса) : монография / О. В. Борисова. – Киев: Центр учебной литературы, 2011. – 310 с.
5. Бріскін Ю. А. Соціально-економічні аспекти гонок «Формула-1» / Бріскін Ю.А., Линець М.М. // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : зб. наук. пр. – Львів, 2003. – С. 24–28.
6. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях. Друге видання. – К.: Олімпійська література, 2011. – 400 с. – ISBN 978-966-8708-14-5.
7. Булатова М.М. Олімпійський рух історія і сучасність : у 2 кн./М.М.Булатова, С.Н.Бубка, В.М.Платонов. – К., 2021. – Кн.2. – 672 с. : іл.
8. Булатова М.М. Олімпійська спадщина України. Художній альбом. Кн. 1. – К. : Олімпійська література, 2016. – 128 с.
9. Булатова М.М. Олімпійська спадщина України. Художній альбом. Кн. 2. – К. : Олімпійська література, 2017. – 144 с.
10. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Вільчковський Е. С., Курок О. І. – Суми : ВДТ «Універсальна книга», 2004. – 428 с.

11. Гуськов С. И. Организационные и социально-экономические основы развития профессионального спорта в США : автореф. дис. ... д-ра пед. наук / Гуськов С. И. – Киев : КГИФК, 1991. – 46 с.
12. Диференціація фізичної підготовки спортсменів : монографія / авт. кол.: Линець М. М., Чичкан О. А., Хіменес Х. Р. [та ін.] ; за заг. ред. М. М. Линця. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 304 с.
13. Дутчак М. В. Спорт для всіх у світовому контексті : [монографія] / М. В. Дутчак. – К. : Олімпійська література, 2007. – 111 с.
14. Енциклопедія Олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 464с. – ISBN 966-7133-71-0.
15. Завидівська Н. Н. Основи фізичного виховання у системі здоров'язбереження студентської молоді : Навч. посіб. з фіз. виховання для студ. ВНЗ / Н. Н. Завидівська, О. В. Ханіянц. – Львів : Укр. технології, 2010. – 216 с.
16. Келлер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / Келлер В. С., Платонов В. М. – Львів : Українська спортивна Асоціація, 1992. – 269 с.
17. Лекції з дисципліни «Олімпійський спорт» (теми 1-10). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3uTT0sz>.
18. Линець М. М. Економічна ефективність систем змагань в командних ігрових видах професіонального спорту / М.М. Линець // Сучасні проблеми розвитку теорії та методики спортивних і рухливих ігор : тези III Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 1999. – С. 18–19.
19. Линець М. М. Основи методики розвитку рухових якостей : навч. посіб. для фізкультурних вузів / М. Линець. – Львів : Штабор, 1997. – 204 с.
20. Линець М. Особливості розвитку і функціонування професійного спорту в Європі / Михайло Линець, Володимир Артюх // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки. – Луцьк, 2002. – Т. 1. – С. 24–26.
21. Линець М. М. Професійний спорт і міжнародний спортивний рух / М. М. Линець // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : матеріали II Регіон. наук.-практ. конф. – Львів, 2003. – С. 86–87.
22. Линець М. Розвиток професійного спорту в Україні / Михайло Линець, Людмила Шульга // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 1. – С. 23–29.
23. Линець М. М. Соціально-економічні аспекти сучасного професійного спорту / Линець М.М. // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : зб. наук. пр. – Львів, 2005. – С. 36–37.
24. Линець М. М. Специфіка бізнесу у професіональному спорті Линець М.М. // Роль фізичної культури і спорту в здоровому способі життя : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2001. – С. 46–49.
25. Линець М. М. Формування правових засад професійного спорту в Європі / Линець М.М. // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 24–25 грудня 1999 р. – Львів, 1999. – С. 63–64.
26. Мандюк А. Б. Теоретико-методичні основи формування культури вільного часу школярів з використанням різних форм рухової активності : дис. ... д-ра наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 / Мандюк Андрій Богданович. – Львів, 2021. – 570 с.
27. Мандюк А. Б. Напрями реалізації концепції формування культури вільного часу дітей шкільного віку з використання різних форм рухової активності / Мандюк А. Б. // Optimization of the training process of future specialists in physical culture and sports : scientific and pedagogic internship (February 15 –March 26, 2021, Republic of Poland). – Wloclawek, 2021. – P. 13–17.

28. Методика фізичного виховання школярів : навчально-методичний посібник / М. С. Солопчук, Г. В. Бесарабчук, А.О. Боднар, Д. М. Солопчук. – Кам'янець-Подільський, 2011. – 291 с.
29. Нерода Н. Періодизація розвитку професійного спорту в Європі / Неоніла Нерода, Юрій Бріскін // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2016. – № 2(24). – С. 3–10.
30. Нерода Н. Характеристика європейської моделі професійного спорту та її відмінності від американської [Електронний ресурс] / Неоніла Нерода // Спортивна наука України. – 2016. – № 2(72). – С. 68–72. – Режим доступу: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/418>.
31. Олімпійська Хартія (чинна з 17 липня 2020 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://noc-ukr.org/about/officialdocuments/olimpiyska-khartiya/>.
32. Олімпійський рух в Україні : історія і сучасність / С.Н.Бубка, М.М.Булатова, В.М. Єрмолова, О.М.Вацеба та ін.; за заг.ред. С.Н.Бубки і М.М.Булатової. – Київ, 2021. – 304 с.
33. Оцінювання фізичної підготовленості та здоров'я різних груп населення : монографія / [Боднар І. Р., Виноградський Б. А., Павлова Ю. О., Ріпак М. О., Дух Т. І., Стефанишин М. В.]. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 132 с. – Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19444>.
34. Павлова Ю. Оздоровчо-рекреаційні технології та якість життя людини : монографія / Юлія Павлова. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 356 с. – Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7668>.
35. Про освіту : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
36. Професіональний спорт : учеб. для вузов / С.И. Гуськов, В. Н. Платонов, М.М. Линец, Б.Н. Юшко. – Киев : Олимпийская литература, 2000. – 392 с.
37. Про фізичну культуру і спорт : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-1>.
38. Розвиток фізичних якостей /М.М.Булатова, М.М.Линець, В.М.Платонов //Теорія і методика фізичного виховання: [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту]; за ред. Т. Ю. Круцевич. – Київ : Олімпійська література, 2008. – Т.1, гл.9. – С. 175-295.
39. Сенситивні періоди розвитку дитини // [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.montessori-firststeps.com.ua/uk/razvitie-rebenka/>.
40. Сухов В. Особливості організації відбору баскетболістів до студентських команд США [Електронний ресурс] / Владислав Сухов, Михайло Линець // Спортивна наука України. – 2017. – № 5(81). – С. 41–45. – Режим доступу: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/647/625>.
41. Сухов В. І. Стан проблеми відбору баскетболістів до команд провідних професійних ліг / Сухов В. І., Линець М. М. // Баскетбол: історія, сучасність і перспективи» (з нагоди святкування 125-річчя існування баскетболу в світі) : матеріали І Всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. інтернет-конф. (20–21 грудня 2016 р.). – Дніпро : ДДІФКіС, 2016. – С. 176–178.
42. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 1. – 391 с.
43. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 2. – 367 с.
44. Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Приступа Є. Н., Жданова О. М., Линець М. М. [та ін.] ; за наук. ред. Євгена Приступи. – Дрогобич : Коло, 2010. – 448 с.

45. Фізичне виховання і здоров'я : навч. посібник / авт. кол. : О.Д. Дубогай, Н.Н. Завидівська, О.В. Ханікянц та ін. ; за заг. ред. О. Д. Дубогай. – К. : УБС НБУ, 2012. – 271 с. ISBN978-966-484-151-8.
46. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] : у 2 ч. / Б. М. Шиян. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. – Ч. 1. – 272 с.
47. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] : у 2 ч. / Б. М. Шиян. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. – Ч. 2. – 272 с.
48. Шиян Б. М. Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті : [навч. посіб.] / Б. М. Шиян, Г. А. Єдинак, Ю. В. Петришин – Кам'янець-Поділ. : Рута, 2012. – 278 с. ISBN 978-966-2771-10-7.
49. The Olympic Charter. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://olympics.com/ioc/olympic-charter>.

Допоміжна:

1. Ашанін В. С. Оптимізація тренувального процесу юних спортсменів з використанням інформаційних технологій (на прикладі карате і таеквон-до) / В. С. Ашанін, С. С. П'ятисоцька // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць в галузі фізичної культури та спорту. Вип. 9. – Львів : НВФ «Українські технології», 2005. – Т.1. – С. 43 – 47.
2. Білецька В. Взаємозв'язок рівня фізичної підготовленості та функціонального стану організму молодших школярів з різним рівнем соматичного здоров'я / В. Білецька // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – № 4. – 2006. – С.3–7.
3. Боднарчук О. М., Стефанишин В. М., Маланчук Г. Г. Динаміка фізичної підготовленості учнів молодшого шкільного віку. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. журнал. Х., 2017. № 4. С. 152 – 156.
4. Бріскін Ю. Проблеми реалізації олімпійської освіти в умовах загальноосвітніх навчальних закладів / Юрій Бріскін, Мар'ян Пітин // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2011. – Вип. 12, т. 1. – С. 13–17.
5. Бріскін Ю. Характеристика комерційних змагань у фехтуванні / Юрій Бріскін, Мар'ян Пітин, Неоніла Нерода, Олександр Ваулін // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 18, т. 1. – С. 356–361.
6. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях / М. М. Булатова. – Київ : Олімпійська література, 2009. – 400 с. – ISBN 978-966-8708-14-5.
7. Валькевич О. В. Сучасні інформаційні технології у фізичному вихованні школярів / О. В. Валькевич // Молодіжний науковий вісник: зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту. ім. Лесі Українки: фізичне виховання і спорт / уклад. А. В. Цьось, В. П. Романюк.-Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – С. 3-6.
8. Ващенко Л. Зміст та структура інноваційного педагогічного процесу / Л. Ващенко // Управління освітою : зб. наук. праць. – 2005. – № 2. – С. 4–6.
9. Вікові особливості моторики людини: Навчальний посібник / Укладачі: Хоменко П.В., Ізмайлова О.В. – Полтава, 2005 – 28 с.
10. Волков Л. В. Основи спортивної підготовки дітей і підлітків / Волков Л. В. – Київ : Вища школа, 1993. – 152 с.
11. Гакман А.В. Роль рухової активності та процесів старіння для осіб похилого віку // Молодий вчений, 2018. - № 3.3. (55.3). С. 34-38.
12. Гуськов С. И. Спортивный маркетинг / С. И. Гуськов. – Киев : Олимпийская литература, 1995. – 296 с.

13. Даниленко Л. І. Управління процесом здійснення інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти / Даниленко Л. І. // Післядипломна освіта в Україні. – 2003. – №3. – С.70-74.
14. Дутчак М. Перспективи формування та реалізації національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні / М. Дутчак // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : мат. IX Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Л. : ЛДУФК, 2014. – С. 9-16.
15. Жданова О.М. Форми залучення населення до рухової активності / О. Жданова, Л. Чеховська // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: Мат. IX Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Л.: ЛДУФК, 2014. – С.208-214.
16. Завидівська Н. Н. Реорганізація системи фізичного виховання студентів вищої школи: проблеми й перспективи / Н. Н. Завидівська, О. В. Ханікянц // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. праць Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки / уклад. А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Луцьк : 2016. – №1 (33). – С. 51 – 56.
17. Задорожна О.Р. Тактика у сучасних олімпійських спортивних єдиноборства: автореф. Дис. ...д-ра наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.01/ Задорожна О.Р.; Львів, держ.ун-т фіз.культури ім. Івана Боберського. – Львів, 2021. – 38 с.
18. Круцевич Т. Ю. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей / Т. Ю. Круцевич, М. И. Воробьев. – Киев, 2005. – 196 с.
19. Круцевич Т. Ю. Рекреация у фізичній культурі різних груп населення [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. – К. : Олімпійська література, 2010. – 248 с.
20. Ляховець Л. Організація активного дозвілля за місцем проживання в системі фізичного виховання дорослого населення / Лариса Ляховець, Надія Степчук // Історичні, теоретико-методичні, медикобіологічні аспекти фізичної культури і спорту : мат. наук.-практ. конференції (Чернівці, 6-7 квітня 2016 р.). – Чернівці : Чернівецький НУ ім. Ю. Федьковича. – 2016. – С. 47–55.
21. Маланчук Г. Г. Педагогічна практика у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах для глухих дітей : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Маланчук Г. Г., Грибовська І. Б. – Львів : ЛДУФК, 2011. – 136 с. – ISBN 978-966-2328-18-9.
22. Мандюк А. Б. Рухова активність в культурі вільного часу як об'єкт наукового дослідження / А. Б. Мандюк // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2016. – № 139(2). – С. 101–105.
23. Мандюк А. Б. Особливості використання спортивних майданчиків школярами для здійснення рухової активності під час дозвілля / Андрій Мандюк // Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. – 2017. – № 27–28. – С. 182-188.
24. Мандюк А. Б. Форми рухової активності дітей шкільного віку на відкритих спортивних майданчиках м. Львова / А. Б. Мандюк, М. Я. Ярошик, О. В. Римар, Г.Г. Маланчук // Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2018. – Вип. 152, т. 2. – С. 106–110.
25. Мандюк А. Використання фітнес-трекерів для визначення обсягу рухової активності учнів загальноосвітніх шкіл віком 15–16 років / Мандюк Андрій // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2019. – № 3 (71). – С. 43–47.
26. Москаленко Н.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл] / Н.В. Москаленко, О.О. Власюк, І.В. Степанова, О.В. Шиян. – Дніпропетровськ : Інновація, 2011. – 238 с.
27. Москаленко Н. В. Інноваційні підходи до теоретичної підготовки у фізичному вихованні : [навч. посіб] / Н. В. Москаленко, Т. Г. Кожедуб. – Дніпропетровськ, 2015. – 108 с.

28. Москаленко Н. Технологія формування ціннісного ставлення у студентів до самостійних занять фізичною культурою / Москаленко Н., Корж Н. // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2016. – № 1. – С. 201–206.

29. Нерода Н. В. Другий етап розвитку сучасного олімпійського руху за авторською комплексно-фактологічною періодизацією / Нерода Н. В., Бріскін Ю. А. // Український журнал медицини, біології та спорту. – 2022. – № 7(2). – С. 296–302. <https://doi.org/10.26693/jmbs07.02.296>.

30. Оптимізація фізичної та технічної підготовки у швидко-силових видах легкої атлетики : монографія / авт. кол.: Воронін Д.М. та ін.; за заг. ред В. Конестяпіна та Я. Свища. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 220 с. – Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7666>.

31. Павлова Ю. Відновлення у спорті: Монографія /Ю.Павлова, Б.Виноградський. – Л.:ЛДУФК. 2011. – 204 с. - ISBN 978 – 966 – 2328 – 08 – 0.

32. Павлова Ю. О. Вплив фізичної активності на формування якості життя осіб літнього віку / Ю. О. Павлова // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2016. – № 1(51). – С. 53–56. – doi:10.15391/sns.v.2016-1.009.

33. Пальчук М. Б. Контроль фізичного розвитку учнів при переході з середньої до старшої школи в умовах навчального процесу з фізичного виховання : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 / М. Б. Пальчук ; НУФВСУ. – К., 2014. – 20 с.

34. Пангелова Н. Е. Теоретико-методичні засади формування гармонійно розвиненої особистості дитини дошкільного віку в процесі фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Н. Е. Пангелова. – Київ, 2014. – 37 с.

35. Пітин М.П. Теоретична підготовка у спорті: Монографія. – Львів: ЛДУФК, 2015. – 372 с. ISBN 978-966-2328-81-3.

36. Платонов В. Труден путь к истинному профессионализму. Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки / Владимир Платонов // Зеркало недели. – 1998. – № 24(193). – 13 июня.

37. Платонов В. Труден путь к истинному профессионализму. Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки / Владимир Платонов // Зеркало недели. – 1998. – № 25(194). – 20 июня.

38. Про затвердження тестів і нормативів для осіб, щорічне оцінювання фізичної підготовленості яких проводиться на добровільних засадах, Інструкції про організацію його проведення та форми Звіту про результати його проведення / Наказ ММ та С України. – № 4607 – м. Київ, 2018. // [Електронний ресурс] : Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE32659.html.

39. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» : Указ Президента України від 9 лютого 2016 року № 42/2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/422016-19772>.

40. Прокопенко Н. О. Вікові особливості оздоровчої фізичної культури / Н. О. Прокопенко // Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : наук. часопис національного пед. у-ту ім. М. П. Драгоманова. – К., 2017. – Серія 15, вип. 5 К (86) 17. – С. 264-269.

41. Римар О. В. Оцінювання рівня фізичної підготовленості учнів старших класів. / Римар О. В., Соловей А. В. // Молода спортивна наука України: зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 17. – Т 2. – С. 181–186.

42. Римар О. В. Оцінка силових та швидко-силових якостей учнів середнього шкільного віку / Римар О. В., Ханікянц О. В. // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова : зб. наукових праць; за ред. О.В. Тимошенка. – Київ, 2020. – Випуск 3К (123) 20. – С. 364–371.

43. Сергієнко В. М. Технології організації спортивно-масової і фізкультурно_оздоровчої роботи : навч. посіб. / В. М. Сергієнко, Т. І. Полтавцева. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2009. – 164 с.
44. Сергієнко Л. П. Практикум з теорії та методики фізичного виховання / Л. П. Сергієнко. – Х. : ОВС, 2017. – 271 с.
45. Сергієнко Л.П. Психомоторика: контроль та оцінка розвитку: Навч. посібн./ Л.П.Сергієнко, Н.Г.Чекмарьова, В.А.Хаджіков. – Харків: «ОВС».
46. Сороколит Н. С. Особливості фізичного виховання при різних захворюваннях : лекція з навчальної дисципліни «Диференційоване фізичне виховання». – [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19930>.
47. Теоретико-методичні основи оздоровчого фітнесу : навч. посіб. / Ю. Беяк , І. Грибовська, Ф. Музика, В. Іваночко, Л. Чеховська. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 208 с. – Режим доступу : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/13856>.
48. Ханікянц О. Ритмо-темпові характеристики розбігу провідних стрибунів у висоту світу / Олена Ханікянц, Володимир Конестяпін // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2009. – Вип. 13, т. 1. – С. 300 – 305.
49. Ханікянц О.В. Атлетична гімнастика як засіб профілактики порушень постави студентської молоді / Олена Ханікянц, Володимир Максим // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. праць Волинського національного університету ім. Лесі Українки / уклад. А. В. Цьось, С. П. Козібродський. – Луцьк : 2012. – №1 (17). – С. 108 – 112.
50. Ханікянц О. В. Особливості використання атлетичної гімнастики з оздоровчою метою у процесі фізичного виховання студентів / Ханікянц О. В. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. Вип. 139. Т. II: Серія: Педагогічні науки. / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол. ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧНПУ, 2016. – С. 176 – 180.
51. Ханікянц О. В. Удосконалення швидкісно-силової підготовки учнів середнього шкільного віку із пріоритетним використанням засобів легкоатлетичних стрибків / Ханікянц О.В., Римар О.В., Конестяпін В.Г. // Інноваційна педагогіка : наук. журнал. – Спецвипуск, 2020. – С. 74 – 78. doi.org/10.32843/2663-6085.
52. Ханікянц О. В. Динаміка рівнів розвитку фізичних якостей та компетентностей учнів середнього шкільного віку (5–9 класи) / Ханікянц О. В., Конестяпін В. Г., Лазорик Р. Б. // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту та фізичного виховання : зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю (2 грудня 2020 р.). – Полтава : Нац. ун-т імені Юрія Кондратюка, 2020. – С. 246–249.
53. Ханікянц О. В. Окремі аспекти оптимізації фізичної підготовки учнів середнього шкільного віку в умовах сьогодення / Ханікянц О. В., Конестяпін В. Г., Колесник О. В. // Priority directions of science and technology development : Proceedings of the 5th International scientific and practical conference (January 24–26, Ukraine). – Kyiv, 2021. – P. 950–956.
54. Шкрєбтій Ю.М. Управління тренувальними і змагальними навантаженнями спортсменів високого класу /Ю.М.Шкрєбтій. – Київ, 2005. – 258 с.
55. Baechle T.R. Essentials of Strength Training and Conditioning /T.R. Baechle, R.W.Earle. – [3rd ed.]. – Champaign, IL:Human Kinetics, 2008. – 641 p.
56. Bartoszewicz R. Estimation of indices related to physical activity in Ukraine, Poland and member countries of active healthy kids global alliance / Ryszard Bartoszewicz, Andriy Bogdanovich Mandyuk, Yevhen Nikodimovich Prystupa // Human movement. – 2019. – № 20(4). – P. 79–88. doi: <https://doi.org/10.5114/hm.2019.87337>.
57. Bodnar, I., Petryshyn, Y., Solovei, A., Rymar, O., Lapychak, I., Shevtsiv, U., Ripak, M., Yaroshyk, M. & Sorokolit, N. (2016). Health complaints and well-being complaints among secondary

school children. *Journal of Physical Education and Sport*. (16), Supplement Issue 3, 905-909. DOI: <https://doi.org/10.7752/jpes.2016.03142>.

58. Bodnarchuk, O., Rymar, O., Solovey, A. & Malanchuk, H. (2018). The interaction of school and family in physical education of first grade students. *Journal of Physical Education and Sport* (18), Supplement issue 2, 1092-1098. DOI : <https://doi.org/10.7752/jpes.2018.s2163>.

59. Bodnarchuk O. N., Stefanyshyn V. M., Malanchuk G. G. Dynamic of primary school age pupils' physical fitness / Bodnarchuk O. N., Stefanyshyn V. M., Malanchuk G. G. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2017. – № 4. – С. 152-156. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7852>.

60. Bompas T.O. Periodization training for sports / T.O.Bompas, M.Carrera. – [2 nd.] – Champaign, IL:Human Kinetics, 2005. – 259 p.

61. Dick F.W. Sports training principles / Dick F.W. – [5 th ed.]. – London: A.C.Black, 2007. – 387 p.

62. Ding, D., Del Pozo Cruz, B., Green, M., & Bauman, A. (2020). Is the COVID-19 lockdown nudging people to be more active: a big data analysis. *British Journal of Sports Medicine*, 54(20), 1183-1184. DOI : [10.1136/bjsports-2020-102575](https://doi.org/10.1136/bjsports-2020-102575).

63. Khanikiants, O., Konestyapin, V., Rymar, O., Yaroshyk, M., & Sorokolit, N. (2021). The application of athletics tools in due to develop speed of secondary school children. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, (II), (May 28th 2021) Rēzekne, 383-391. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol2.6224>.

64. Kukhar, M., Sorokolit, N., Yavorsky, A., Rymar, O., & Khanikiants, O. (2021). Students' Motivation to Attend Physical Education Classes in Universities of Ukraine. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, (I), (May 28th 2021) Rēzekne, 284-294. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol1.6154>.

65. Malacko J. Tehnologija sporta i sportskog treninga / J.Malacko, I.Rado. – Sarajewo: Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, 2004. – 477 p.

66. Moskalenko, N., Bodnar, I., Sorokolit, N., Rymar, O. & Solovey, A. (2020). Analysis of Attitudes to educational reforms in Ukraine of Physical Education teachers and primary education teachers. *Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference*. May 22th–23th, 2, 119-129. DOI : <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol2.4846>.

67. Neroda N. Stages Of Development Of The Modern Olympic Movement In Accordance With The Author's Complex-Factual Periodization // Stan, Perspektywy I Rozwój Ratownictwa, Kultury Fizycznej I Sportu W XXI Wiek. – 2022, Bydgoszcz. – p. 199–213. – ISBN 978-83-65507-69-3.

68. Rymar, O., Sorokolit, N., Solovey, A., Yaroshyk, M., & Khanikiants, O. (2021). The Effectiveness of Zumba Kids Implementation Into Physical Education of Elementary School Pupils. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, (II), (May 28th 2021) Rēzekne, 548-557. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol2.6187>.

69. Semenova, N., Rymar, O., Khanikiants, O., Malanchuk, H., & Lapychak I. (2021). The dynamics of indicators of psycho-emotional condition of college students, influenced by teambuilding technologies. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, (IV), (May 28th 2021) Rēzekne, 448-455. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol4.6188>.

70. The First Stage of Development of the Modern Olympic Movement According to the Author's Complex-factual Periodization / Yevhen Prystupa, Yuriy Briskin, Neonila Neroda, Alina Perederiy, Iryna Svistelnik // The 7th International Conference of the Universitaria Consortium in Physical Education, Sport and Physiotherapy. – Iasi, Romania, 2021. – pp. 427-433.

71. Yaroshyk, M., Rymar, O., Solovey, A., Malanchuk, H., Khanikiants, O., & Bubela, O. Physical activity of students at higher educational institutions with kinesiology and health majors in the setting of COVID-19 pandemic. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International*

Scientific Conference, (V), (May 28th 2021) Rēzekne, 260-267.
<https://doi.org/10.17770/sie2021vol5.6343>.

72. Zanevsky I. A Model of Pedometer Determined Physical Activity in Primary School Children / Ihor Zanevsky, Olena Bodnarchuk // Теорія і методика фізичного виховання. – 2020. – Т. 20, № 1. – С. 18–24. DOI: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2020.1.03>.

73. Zavydivska, O., Zavydivska, N., Khanikiants, O. & Rymar, O. (2017). The paradigm of health maintenance at Higher Education Institutions as an Important Component of Human Development in Terms of Modernity. *Journal of Physical Education and Sport*. (17), Supplement Issue 1, 60-65. DOI : <https://doi.org/10.7752/jpes.2017.s1009>.

74. Zavydivska, O., Zavydivska, N., Kovalchuk, V., & Khanikiants, O. Features of professional training of hr-managers: the ability to create a health-oriented environment in the organization (2018) *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. (18), Supplement issue (2), Art 160, 1072 – 1078. DOI:10.7752/jpes.2018.s2160.

75. Zavydivska, N. Features of free time pedagogy in the conditions of health preserving study of student / Zavydivska N., Zavydivska O., Khanikiants O. // Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини : зб. наук. праць / [редкол.: Єдинак Г.А. (відп. ред.) та ін]. – Кам'янець-Подільський, 2019. – Вип. 13. – С. 15-23.

Наукові статті, підручники, дисертаційні роботи, автореферати, монографії з обраного виду спорту.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. <http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія, українська відкрита та вільна енциклопедія.
2. <https://www.mlb.com/> – Головна Ліга бейсболу.
3. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/5246> – Електронний репозитарій Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.
4. <http://ldufk.edu.ua> – Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського.
5. <http://old.lib.npu.edu.ua/> – Наукова бібліотека НПУ ім. М. П. Драгоманова.
6. <https://www.nba.com/> – Національна баскетбольна асоціація.
7. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
8. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна парламентська бібліотека України.
9. <https://www.nhl.com/> – Національна хокейна ліга.
10. <https://www.nfl.com/> – Національна футбольна ліга.
11. <http://www.noc-ukr.org/> – Національний Олімпійський комітет України.
12. <https://ioa.org.gr/> – Міжнародна Олімпійська академія.
13. <http://www.olympic.org/> – Міжнародний Олімпійський комітет.
14. <https://www.fifa.com/> – Міжнародна Федерація футболу.
15. <http://www.olimparena.org/> – Олімпійська арена.
16. <http://www.vespo.com.ua> – Освітній портал «Веспо».
17. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
18. <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr> – Центральна наукова бібліотека. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.